

Justis- og Beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Vår referanse
22/1008-4

Saksbehandler / telefon
Paul Vebjørn Oudenstad / 934 09 620

Dato
22.04.2022

Høringsuttalelse fra Lørenskog kommune vedrørende forslaget om å endre dagens domstolsstruktur

Det vises til høringsbrev av 26. januar 2022 fra Justis- og beredskapsdepartementet med vedlagt høringsnotat av 26. januar fra sivilavdelingen i departementet vedrørende forslag om endring i dagens domstolsstruktur.

Vedlagt oversendes høringsuttalelse fra Lørenskog kommune vedtatt 20. april i møte i Formannskapet for Lørenskog kommune.

Med hilsen
Kommuneadvokaten

Paul Vebjørn Oudenstad
advokat

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:
Høringsuttalelse fra Lørenskog kommune

Arkivsak: 22/1008-3
Saksbehandler: Paul Vebjørn Oudenstad
Kommuneadvokaten

Høringsuttalelse vedrørende forslaget om å endre dagens domstolsstruktur

Utvalg	Saksnummer	Møtedato
Formannskapet	063/22	20.04.2022

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

Forslaget til høringsuttalelse vedtas.

Sammendrag:

Justis- og beredskapsdepartementet sendte ved brev av 26. januar 2022 forslag om endring i domstolstrukturen på høring, der høringsnotat av 26. januar fra sivilavdelingen i departementet er vedlagt. Høringsfrist er 26. april 2022.

I tråd med Hurdalsplattformen, foreslår departementet at strukturen for domstolene fra før domstolsreformen 2021 i utgangspunktet gjeninnføres.

Ordningen som ble innført i 2021 hadde som mål å styrke de faglige sidene ved driften av domstolene, samt bedre effektiviteten og økonomiutnyttelsen i domstolene. Antall tingretter ble redusert fra 60 til 23, og fra 69 til 65 rettssteder. Antall jordskifteretter ble redusert fra 34 til 22. Tingretter og jordskifteretter ble slått sammen med felles ledelse mens antall rettssteder i stor grad ble det samme.

Kommunedirektøren mener at dagens ordning fungerer godt og at organiseringen av domstolene ikke bør endres til slik den var før domstolsreformen i 2021.

Vedlegg:

Høringsbrev - endringer i domstolstruktur
Oversendelsesmail
Adressatliste - endringer i domstolstruktur
Høringsnotat - endringer i domstolstruktur
Høring av endring i domstolstruktur - Presentasjon og høringsuttalelse fra domstolen og dommere
Informasjonsmøter med kommunene
Høringsuttalelse romerike og glåmdal tingrett
Hørings svar _dommere

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Nei.

Tidligere behandlinger

Nei.

Saksopplysninger:

Høringen

Justis- og beredskapsdepartementet sendte ved brev av 26. januar 2022 forslag om endring i domstolstrukturen på høring, der høringsnotat av 26. januar fra sivilavdelingen i departementet er vedlagt. Høringsfrist er 26. april 2022.

I tråd med Hurdalsplattformen, foreslår departementet at strukturen for domstolene fra før domstolsreformen 2021 i utgangspunktet gjeninnføres. Den nærmere bakgrunnen for dette er at regjeringen ønsker at domstolstrukturen har bedre lokal forankring, herunder å sikre god rettssikkerhet og tilgjengelige tjenester for innbyggerne i hele landet.

I regjeringsplattformen for regjeringen utgått av Arbeiderpartiet og Senterpartiet (Hurdalsplattformen) fremkommer;

«Gjeninnføre strukturen for domstolane før domstolsreforma av 2021 for å vareta borgaranes rettstryggleik og sikre sjølvstendige domstolar med stadleg leiing, med unntak for domstolar der domstolsleiar, kommunane i rettskretsen og dei tilsette gjennom sine tillitsvalde er samde om å oppretthalde dagens struktur.»

Dagens domstolstruktur

De alminnelige domstolene i Norge består av tre instanser: tingrettene, lagmannsrettene og Norges Høyesterett. Disse domstolene dømmer i sivile saker og straffesaker. Jordskifterettene er særdomstoler i første instans, som i all hovedsak arbeider med saker etter jordskifteloven. Lagmannsrettene og Norges Høyesterett behandler også saker fra jordskifterettene i henholdsvis andre og tredje instans.

Organiseringen av tingrettene i dagens domstolstruktur fremgår av forskrift 22. januar 2021 nr. 163 om inndelingen av rettskretser og lagdømmer. Landet er delt inn i rettskretser, jf. forskriften § 1. Hver rettskrets har en tingrett i første instans med ett eller flere rettssteder. Hvert rettssted dekker én eller flere kommuner.

Dagens domstolstruktur – med store kollegiale enheter – ble fastlagt ved sammenslåing av tingretter og jordskifteretter gjennom Solberg-regjeringens strukturreform våren 2021. Oslo byfogdembete ble innlemmet i Oslo tingrett.

Det er 23 rettskretser (tingretter) og 65 rettssteder i dagens struktur, i tillegg til fire ubemannede rettssteder. Oslo tingrett har ett rettssted. De øvrige tingrettene har fra to til fire rettssteder.

Jordskifterettens organisering fremgår av forskrift 11. desember 2020 nr. 2714 om inndeling i jordskiftesokn og tilordning til lagmannsrettene. Det er 19 jordskifterettskretser og 34 rettssteder i dagens struktur. Hver jordskifterettskrets har mellom ett og tre rettssteder.

Hver tingrett skal ha en sorenskriver som leder og så mange tingrettsdommere som til enhver tid er bestemt, jf. domstoloven § 19. Det kan også utnevnes en nestleder. Det er 19 nestledere i dagens domstolstruktur. Jordskifteretten skal ha en jordskifterettsleder som òg er jordskiftedommer, og så mange jordskiftedommere som til enhver tid bestemt, jf. Jordskiftelovens § § 2 – 3.

Det er seks lagmannsretter. Lagmannsrettene behandler ankesaker fra tingrettene. Hver lagmannsrett har myndighet innenfor et geografisk avgrenset område ved et lagdømme. Lagdømme er igjen delt inn i mindre geografiske områder som lagsogn. Lagsognene omfatter rettskretsene til flere tingretter og jordskifteretter.

Domstolstrukturen før domstolsreformen i 2021

Før strukturreformen var det 60 tingretter i første instans. Noen tingretter hadde felles ledelse og det var 50 sorenskrivere. Det var 34 jordskifteretter før strukturreformen. De fleste rettsstedene hadde bare ett rettssted der domstolen var lokalisert. Før strukturreformen var tingrettene fordelt på 69 rettssteder der 4 steder var uten fast bemanning.

Prosessen frem mot dagens domstolstruktur

Domstolkommisjonen ble oppnevnt ved kongelig resolusjon 11. august 2017 for å utrede domstolenes organisering. Domstolkommisjonen mente at de grunnleggende hensynene kvalitet, tilgjengelighet og effektivitet bør ligge til grunn ved endringer i domstolstrukturen, og at domstolstrukturen bør utformes slik at den sikrer innbyggerne tilgang til gode og effektive tjenester i hele landet. Hovedanbefalingen var å utvide rettskretsene til tingrettene og jordskifterettene for å styrke rettssikkerheten, høy tillit til domstolene og bedre ressursutnyttelsen. Domstolkommisjonen tilrødde en tingrettsstruktur med 22 rettskretser og 30 bemannede rettssteder og en jordskiftestruktur med 13 rettskretser og 20 bemannede rettssteder. Jordskifterettene ble anbefalt samlokalisert med tingrettene. Domstolkommisjonen la også til grunn Særdomsutvalgets anbefaling om at domstoler som skal behandle barnesaker bør ha minst ti dømmende årsverk, og foreslo en struktur på bakgrunn av det.

Den 2. mars 2020 ble Domstolkommisjonens strukturutredning sendt på høring sammen med et alternativt forslag fra Justis- og beredskapsdepartementet. Høringen viste at det var svært delte meninger om domstolstruktur.

Riksrevisjonen leverte parallelt med at Domstolkommisjonen leverte NOU 2019:17 sin undersøkelse om saksbehandlingstid i domstolene. Riksrevisjonens undersøkelse viste at en vesentlig andel av domstolene ikke når Stortingets mål for saksbehandlingstid og at frister i straffeprosessloven og tvisteloven ikke overholdes. Riksrevisjonen brukte sin mest alvorlige kritikk, svært alvorlig, om at ikke flere domstoler når Stortingets mål for saksbehandlingstiden i straffesaker. Riksrevisjonen mente det var kritikkverdig at potensialet for å effektivisere tingrettene ikke var utnyttet i større grad.

I Prop. 11 L (2020-2021) anbefalte departementet å utvide tingrettenes og jordskifterettens rettskretser, basert på Domstolkommisjonens anbefaling, og samtidig beholde samtlige rettssteder. Dette for å legge til rette for mer fleksibel og effektiv ressursutnyttelse i tråd med Riksrevisjonens anbefalinger og for å skape større fagmiljøer med mulighet for moderat spesialisering og økt bruk av rettsmegling.

Proposisjonen ble behandlet av Stortinget i desember 2020. Det var flertall i Stortinget for departementets forslag med enkelte mindre justeringer.

Møte 9. mars 2022 hos Romerike og Glåmdal tingrett

Kommuneadvokaten deltok på møte 9. mars 2022 hos Romerike og Glåmdal tingrett om dagens domstolstruktur. Det framkom ikke noen opplysninger på møtet som tilsa at det bør gjøres endringer av dagens domstolstruktur. Romerike og Glåmdal tingrett understreket på møtet at etter deres vurdering så fungerer dagens ordning godt og at det ikke forelå noe grunnlag for å endre organiseringen, i alle fall ikke allerede nå. Det vises også til vedlagte høringssvar avgitt av Romerike og Glåmdal tingrett.

Vurdering:

Ordningen som ble innført i 2021 hadde som mål å styrke de faglige sidene ved driften av domstolene, samt bedre effektiviteten og økonomiutnyttelsen i domstolene.

Etter kommunedirektørens sin vurdering synes det som om begge målene er oppnådd ved måten domstolene er organisert på i dag.

Lørenskog kommune er i rettskretsen til Romerike og Glåmdal tingrett, samt Oslo og Østre Viken jordskifterett. Her har tre tingretter og tre jordskifteretter blitt til to domstoler med en ledelse i hver domstol. Det er nå tre rettssteder i kretsen, Lillestrøm, Eidsvoll og Kongsvinger, mot tidligere kun Lillestrøm.

Kommunedirektøren har som bruker av domstolene merket en endring til det bedre ved den nye organiseringen. Domstolen er mer tilgjengelig for brukerne ved dagens organisering enn tidligere. Kommunedirektøren ser det som positivt av sakene som utgangspunkt går der de hører hjemme, men at det også er mulig å fordele saker på rettssteder for å utjevne arbeidsbyrden i domstolen og for å få saken raskere opp for domstolen uten at det blir vesentlig lengre reisevei.

Kommunedirektøren ser det også som utelukkende positivt at saksbehandlere og dommere arbeider på tvers av rettssteder. Det bidrar til en spesialisering av arbeidet i domstolen og som igjen fører til høyere kvalitet på arbeidet domstolen leverer. Det bidrar til økt rettssikkerhet. Til slutt ser kommunedirektøren det som positivt at domstolen ved dagens organisering får redusert administrasjon som igjen fører til reduserte driftskostnader fremfor å være tre selvstendige domstoler. Fordelene med en stedlig ledelse på hvert rettssted synes ikke å oppveie ulempene med å gå tilbake til tidligere organisering, og det vises i den forbindelse til høringen fra Romerike og Glåmdal tingrett.

Forslag til høringsuttalelse:

Lørenskog kommune er av den oppfatning at dagens ordning fungerer godt og mener at dagens organisering av domstolene ikke bør endres.

Politisk behandling av saken

20.04.2022 Formannskapet

Møtebehandling:

Tom Arne Pedersen (Sp) fremmet følgende alternative forslag på vegne av Sp og Ap:

Lørenskog kommune ønsker en desentralisert domstolstruktur fordi:

1. Det sikrer domstolens tilstedeværelse i lokalsamfunnet over tid.

En tingrett som har blitt redusert til et rettssted og underlegges en annen tingrett blir i praksis bare et fysisk lokale hvor retten kan ha møte og kontorer. Et rettssted kan best beskrives som et avdelingskontor under en annen tingrett og omstruktureringer internt i tingrettene/jordskifterettene kan gjøres uten politisk behandling. Mange rettssteder har leiekontrakter på kontor og rettssaler som går ut i løpet av få år. Rettssteder i distriktene vil da være ekstra sårbare for nedjusteringer av aktivitet når disse kontraktene skal reforhandles.

2. Domstolene er til for folk og må finnes der folk bor

Domstolene er en avgjørende del av å gjøre rettighetene vi har som innbyggere i et demokrati tilgjengelig for alle. Domstolene er til for folk, ikke for dommerne. De skal sørge for at alle enkelt kan kreve sin rett eller få avklart en sak de lurer på. For at domstolene skal kunne utøve denne viktige samfunnsfunksjonen må de finnes der folk bor. Desto lenger unna domstolen er, desto mer utfordringer for en som er part i en sak, skal være vitne eller av andre grunner må møte fysisk i domstolen. For samfunnet kan dette fort også bli dyrt fordi tapte arbeidsinntekt og dyre reiseutgifter vil nulle ut eventuelle innsparinger man oppnår ved en sentralisering.

3. I den daglige driften av domstolen er det viktig med tett kontakt mellom Sorenskriver og de ansatte

De ansatte i de domstolene som nå har blitt rettssteder blir sittende igjen uten ledelse på stedet. I den daglige driften av domstolen er tett kontakt mellom Sorenskriver og de ansatte viktig, men den vanskeliggjøres nå av geografiske avstander.

4. I en sentralisert løsning vil lokale juridiske miljøer svekkes og over tid forsvinne.

Det er ikke bare arbeidsplassen ved det enkelte rettssted som er truet. En domstol tiltrekker seg også advokatkontorer og andre aktører som ser nytten i å være nær en domstol. Etter reformen kan saker i større grad flyttes inn til det som i realiteten er tingrettens hovedsete og da vil over tid også de juridiske miljøene sentraliseres

Votering:

For: Ap, SP (5)

Mot: Frp, H, KrF, MDG, SV, V (8)

Ikke vedtatt. Forslaget legges med som en protokolltilførsel.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

Forslaget til høringsuttalelse vedtas.

Votering:

For: Frp, H, KrF, MDG, SV, V (8)

Mot: Ap, SP (5)

Vedtatt.

Vedtatt i formannskapet, sak 063/22:

Forslaget til høringsuttalelse vedtas.

Protokolltilførsel:

Sp og Ap ønsker en desentralisert domstolstruktur fordi:

1. Det sikrer domstolens tilstedeværelse i lokalsamfunnet over tid.

En tingrett som har blitt redusert til et rettssted og underlegges en annen tingrett blir i praksis bare et fysisk lokale hvor retten kan ha møte og kontorer. Et rettssted kan best beskrives som et avdelingskontor under en annen tingrett og omstruktureringer internt i

tingrettene/jordskifterettene kan gjøres uten politisk behandling. Mange rettssteder har leiekontrakter på kontor og rettssaler som går ut i løpet av få år. Rettssteder i distriktene vil da være ekstra sårbare for nedjusteringer av aktivitet når disse kontraktene skal reforhandles.

2. Domstolene er til for folk og må finnes der folk bor

Domstolene er en avgjørende del av å gjøre rettighetene vi har som innbyggere i et demokrati tilgjengelig for alle. Domstolene er til for folk, ikke for dommerne. De skal sørge for at alle enkelt kan kreve sin rett eller få avklart en sak de lurer på. For at domstolene skal kunne utøve denne viktige samfunnsfunksjonen må de finnes der folk bor. Desto lenger unna domstolen er, desto mer utfordringer for en som er part i en sak, skal være vitne eller av andre grunner må møte fysisk i domstolen. For samfunnet kan dette fort også bli dyrt fordi tapt arbeidsinntekt og dyre reiseutgifter vil nulle ut eventuelle innsparinger man oppnår ved en sentralisering.

3. I den daglige driften av domstolen er det viktig med tett kontakt mellom Sorenskriver og de ansatte

De ansatte i de domstolene som nå har blitt rettssteder blir sittende igjen uten ledelse på stedet. I den daglige driften av domstolen er tett kontakt mellom Sorenskriver og de ansatte viktig, men den vanskeliggjøres nå av geografiske avstander.

4. I en sentralisert løsning vil lokale juridiske miljøer svekkes og over tid forsvinne. Det er ikke bare arbeidsplassen ved det enkelte rettssted som er truet. En domstol tiltrekker seg også advokatkontorer og andre aktører som ser nytten i å være nær en domstol. Etter reformen kan saker i større grad flyttes inn til det som i realiteten er tingrettens hovedsete og da vil over tid også de juridiske miljøene sentraliseres

Lørenskog, 22.04.2022
etter fullmakt

Sidsel Nordhagen
direktør styring og virksomhetsutvikling